

Upravljanje ustanovama: analiza zakonodavstva i prakse

Buhin, Nikolina

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic "Nikola Tesla" in Gospić / Veleučilište "Nikola Tesla" u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:301423>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-01**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Nikolina Buhin

**UPRAVLJANJE USTANOVAMA: ANALIZA ZAKONODAVSTVA I PRAKSE
MANAGEMENT OF INSTITUTIONS: ANALYSIS OF THE LEGISLATION AND
PRACTICE**

Završni rad

Gospić, 2016.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Upravni odjel

Stručni upravni studij

**UPRAVLJANJE USTANOVAMA: ANALIZA ZAKONODAVSTVA I PRAKSE
MANAGEMENT OF INSTITUTIONS: ANALYSIS OF THE LEGISLATION AND
PRACTICE**

Završni rad

MENTOR

Mr. sc. Ivan Šprajc

STUDENT

Nikolina Buhin

MBS: 2963000352/13

Gospić, ožujak 2016.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću
Upravni odjel
Otočac, 17. 03. 2016.

Z A D A T A K
za završni rad

Pristupniku/-ici: NIKOLINI BUHIN MBS: 2963000352/13

Studentu stručnog studija Javne uprave izdaje se tema završnog rada pod nazivom

UPRAVLJANJE USTANOVAMA: ANALIZA ZAKONODAVSTVA I PRAKSE

Sadržaj zadatka :

Pristupnica je odabrala vrlo kompleksnu ali ništa manje zanimljivu temu. Analiza će početi od osnovnih odredbi lex generalis u području a to je Zakon o ustanovama. Obuhvatit će ključne odredbe o tijelima upravljanja ustanove te istaknuti njihovu povezanost. Nastavno, analizirat će se i nekoliko posebnih zakona i to Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, zatim Zakon o muzejima te konačno i Zakon o socijalnoj skrbi. Za sve navedene zakone karakteristične su posebnosti u regulaciji upravljanja odgovarajućim ustanovama (visoka učilišta, muzeji, centri za socijalnu skrb). Uz navedeno, pristupnica će analizu obogatiti pregledom odgovarajuće prakse. U prvom redu relevantna je praksa upravnih sudova ali ništa manje i Ustavnog suda RH. Na kraju, sumirat će se rezultati analize.

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: mr. sc. Ivan Šprajc

zadano: 17. 03. 2016.

Pročelnik odjela: doc. A. Skendžić predati do: _____
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Student: Nikolina Buhin primio zadatak: 17. 03. 2016 Nikolina Buhin
(ime i prezime)

Dostavlja se:

- mentoru,
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom „**Upravljanje ustanovama: analiza zakonodavstva i prakse**“ izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora mr. sc. Ivana Šprajca.

Nikolina Buhin

Nikolina Buhin
(potpis studenta)

SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je upravljanje ustanovama, analiza zakonodavstva i prakse. U uvodnom dijelu uvodi se čitatelja u samu bit teme te se ukratko navodi što slijedi u nastavku rada. Svakako je najbitnija činjenica u uvodu rada tko mogu biti osnivači ustanove. Zatim se obrađuje ustanova općenito od njezinog osnivanja, ustrojstva i organa preko općih akata ustanove, nadzora nad radom ustanove te prestanka same ustanove. Neki članci potkrijepljeni su sudskom praksom. Nadalje su posebno obrađena sveučilišta, veleučilišta i visoke škole te njihova tijela kao i financiranje i nadzor. Isto tako obrađeni su i muzeji te ustanove socijalne skrbi, a posebno centar za socijalnu skrb s naglaskom na tijela koja upravljaju navedenim ustanovama. Na kraju je zaključak koji daje glavnu misao rada.

Ključne riječi: ustanova, upravljanje, ravnatelj, upravno vijeće, stručno vijeće, nadzor

SUMMARY

The theme of this final thesis is the management of institutions, the analysis of legislation and practice. The introduction introduces the reader to the very essence of the topic and briefly states what is written in the rest of the thesis. Certainly, the most important fact in the introduction is who can be the founders of institutions. The thesis describes institutions in general, from their founding, organization and authority to general acts of institutions, supervision and termination of institutions. Some articles are supported by the case-law. Furthermore, universities, polytechnics and colleges and their bodies, financing and supervision are specifically addressed. The thesis also deals with museums and social welfare institutions, particularly with social welfare centers with an emphasis on bodies that manage these institutions. Finally, there is a conclusion which provides the main idea of the thesis.

Keywords: institutions, management, director, governing council, expert council, supervision

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Ustanova	2
2.1. Osnivanje ustanove	3
2.2. Ustrojstvo i organi ustanove	5
2.2.1. Upravno vijeće	5
2.2.2. Ravnatelj	6
2.2.3. Stručni voditelj	11
2.2.4. Stručno vijeće	12
2.2.5. Ostali organi ustanove	12
2.3. Opći akti ustanove i javnost njezinog rada	12
2.4. Nadzor nad radom ustanove	14
2.5. Prestanak ustanove	15
3. Sveučilište, veleučilište i visoka škola	16
3.1. Sveučilište	16
3.1.1. Rektor	17
3.1.2. Senat	18
3.1.3. Sveučilišni savjet	19
3.1.4. Fakultet kao sastavnica sveučilišta	20
3.2. Veleučilište i visoka škola	22
3.2.1. Tijela veleučilišta i visoke škole	22
3.3. Financiranje i nadzor	24
4. Muzeji	26
4.1. Ustrojstvo i upravljanje	26
4.1.1. Muzejsko vijeće	26
4.1.2. Ravnatelj	27
4.1.3. Stručno i muzejsko vijeće	28
4.2. Nadzor nad radom	29
5. Ustanove socijalne skrbi	30
5.1. Centar za socijalnu skrb	30
5.1.1. Upravno vijeće centra za socijalnu skrb	31

5.1.2. Ravnatelj centra za socijalnu skrb	32
5.1.3. Stručno vijeće centra za socijalnu skrb	35
5.2. Nadzor	35
6. Zaključak	37
Literatura i pravni izvori	38

1. UVOD

Ustanove su jedne od najvažnijih pravnih osoba u svakodnevnom životu svih građana, bili toga svjesni ili ne. Vrtići, škole, fakulteti, muzeji, zdravstvene i ustanove socijalne skrbi, kao i mnoge druge ustanove koje su osnovane za trajno obavljanje djelatnosti, a koje ne obavljaju djelatnost radi stjecanja dobiti, neophodne su državi kao društvenoj tvorevini.

Uzimajući u obzir iznimnu važnost ustanova za građane Republike Hrvatske, zakonodavac je postavio široke okvire osnivanja ustanova, odnosno u članku 7. Zakona o ustanovama (Narodne novine, broj 76/93, 29/97, 47/99, 35/08; u daljnjem tekstu: ZU) propisao je da javnu ustanovu može osnovati:

1. Republika Hrvatska,
2. općina, grad, županija i Grad Zagreb (u daljnjem tekstu: jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave) u okviru svoga samoupravnog djelokruga a sukladno zakonu,
3. druga fizička i pravna osoba ako je to zakonom izrijeckom dopušteno,
4. jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i fizička i pravna osoba, ako je to zakonom izrijeckom dopušteno.

Dvije ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu osnovati javnu ustanovu pod uvjetima iz stavka 1. točke 2. navedenog članka.

No, da bi osnovana ustanova svoju djelatnost obavljala sukladno Ustavu, zakonu i ostalim pravnim propisima kao i prema samom statutu ustanove, potrebno je urediti unutarnje ustrojstvo ustanove. Ustanovom upravlja upravno vijeće dok je voditelj ustanove ravnatelj, a ustanova može imati i stručno vijeće kao i stručnog voditelja. Također ustanova može imati i druge nadzorne, stručne i savjetodavne organe.

U nastavku rada detaljnije će biti razrađeno ustrojstvo ustanova, upravljanje ustanovama, a posebice sveučilišta, veleučilišta i visokih škola, muzeja te ustanova socijalne skrbi. Nadalje, biti će govora i o nadzoru nad radom ustanova kao i javnosti rada ustanova. Ali najprije, općenito o ustanovi.

2. USTANOVA

Prema članku 1. ZU-a ustanova je pravna osoba čije je osnivanje i ustrojstvo uređeno istim zakonom. Ustanova se osniva za trajno obavljanje djelatnosti odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, informiranja, športa, tjelesne kulture, tehničke kulture, skrbi o djeci, zdravstva, socijalne skrbi, skrbi o invalidima i druge djelatnosti, ako se ne obavljaju radi stjecanja dobiti. Naime, ako pravna osoba neku od navedenih djelatnosti obavlja radi stjecanja dobiti, na nju se primjenjuju propisi o trgovačkim društvima, a isto tako zakonom se može propisati da se pojedine od gore nabrojanih djelatnosti ne mogu obavljati radi stjecanja dobiti.

Analiza ove zakonske definicije ustanove pokazuje da je ustanova određena uporabom dva kriterija – organizacijskim i funkcionalnim, koji se kumuliraju. Primjenom organizacijskog kriterija određeno je da je ustanova pravna osoba koja mora biti osnovana i organizirana po modelu koji je propisan ZU-om. Po funkcionalnom kriteriju ustanova je definirana djelatnošću, koju treba obavljati, i njenom svrhom. Ustanova je pravna osoba, tj. ona je društvena tvorevina kojoj pravni poredak priznaje pravnu osobnost. Ali da bi se neka pravna osoba smatrala ustanovom, ona mora biti osnovana i ustrojena pod pretpostavkama i na način koji je propisan ZU-om. Budući da naš pravni poredak još ne pravi distinkciju između pravne osobe javnog prava (javnopravna osoba) od osobe privatnog prava (privatnopravna osoba) naše ustanove su pravne osobe podvrgnute općim propisima, pa se stoga u komparaciji sa stranim pravnim osobama imaju smatrati pravnim osobama privatnog prava (Medvedović, 1995.).

Djelatnosti radi kojih se osniva ustanova su u čl. 1. st. 2. ZU-a su samo primjerice navedene, tj. to su one djelatnosti za koje zakonodavac, na temelju prethodnih iskustava, očekuje da će se ustanove pretežno osnivati. Nabrojanjem tih djelatnosti ne isključuje se, međutim, mogućnost da netko osnuje ustanovu za obavljanje neke druge djelatnosti koju zakonodavac nije uopće imao na umu, jer se ne nalazi u postojećoj domaćoj klasifikaciji djelatnosti i poslova ili je smatrao da će tu djelatnost obavljati fizičke osobe ili druge vrste pravnih osoba (Medvedović, 1995.).

Ustanova svojstvo pravne osobe stječe upisom u sudski registar, a gubi ga upisom brisanja ustanove iz sudskog registra (čl. 2. ZU). Od dana upisa u registar, ona može, dakle, početi sudjelovati u pravnom prometu. Ustanova svakako ne može biti nositelj onih prava i obveza kojih, po prirodi stvari, može biti nositelj samo fizička osoba (Medvedović, 1995.).

Ustanova je samostalna u obavljanju svoje djelatnosti i u poslovanju sukladno zakonu, na zakonu utemeljenom propisu i aktu o osnivanju. Ustanova obavlja djelatnost radi koje je osnovana pod uvjetima i na način određen zakonom, na zakonu utemeljenom propisu, aktom o osnivanju, statutom i drugim općim aktom ustanove te sukladno suvremenim znanstvenim postignućima i pravilima struke (čl. 3. ZU). Ove norme imaju dvojaku ulogu. S jedne strane, naglašavanjem samostalnosti ustanova otklanja se tumačenje da je ustanova apsolutno subordinirana svom osnivaču i da u svakom pogledu mora postupati po njegovim nalogima i uputama. To je osobito važno za one ustanove kojima je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne samouprave. Budući da je ustanova samo stalna, ona *ex lege* ne može biti pod neposrednom upravom svog osnivača odnosno njegovih organa i oni ne mogu neposredno voditi njenu djelatnost i poslovanje. S druge strane, navedene norme dimenzioniraju opseg samostalnosti ustanove. Ustanova je, naime, samostalna u obavljanju svoje djelatnosti samo u mjeri u kojoj to određuje zakon, tj. zakon kojim se uređuje obavljanje neke djelatnosti, provedbeni podzakonski propisi i konačno akt o osnivanju (Medvedović, 1995.).

Ustanova može u pravnom prometu stjecati prava i preuzimati obveze, može biti vlasnikom pokretnih i nepokretnih stvari, te može biti strankom u postupcima pred sudovima, drugim državnim organima i tijelima s javnim ovlastima (čl. 4. ZU).

Ustanovu može osnovati domaća i strana fizička i pravna osoba (čl. 5. ZU).

Sukladno čl. 9. ZU-a ustanova može imati jednu ili više podružnica (odjel, zavod, centar i sl.) što se posebice ističe kod ustanova socijalne skrbi.

2.1. Osnivanje ustanove

U uvodu rada nabrojano je tko sve može osnovati ustanovu, no kako se ustanova osniva?

Člankom 12. ZU-a propisano je da se ustanova osniva **aktom o osnivanju ustanove**. Akt o osnivanju ustanove donosi osnivač. Republika Hrvatska osniva ustanovu zakonom i uredbom Vlade Republike Hrvatske, te rješenjem ministarstva ako je to zakonom izrijekom propisano. Npr. Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću osnovano je Uredbom Vlade Republike Hrvatske, Klasa: 602-04/06-02/11, Urbroj: 5030108-06-1 od 06. 07.2006. godine, Uredbom o izmjeni i dopuni Uredbe o osnivanju Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću, Klasa: 602-04/07-02/20, Urbroj: 5030108-07-1 od 31.05.2007. godine te Uredbom o izmjenama i dopuni Uredbe o osnivanju Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću, Klasa: 022-03/13-03/107, Urbroj: 50301 - 04/12-13-15 od 19.09.2013. godine.

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osniva ustanovu odlukom svog predstavničkog tijela. Ako ustanovu osnivaju dvije ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, akt o osnivanju donose zainteresirane jedinice u obliku sporazuma, kojim se utvrđuju međusobna prava i obveze sukladno zakonu. Druge pravne i fizičke osobe osnivaju ustanovu odlukom o osnivanju. Ako ustanovu osniva više pravnih i fizičkih osoba, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i fizička i pravna osoba, odnosno Republika Hrvatska i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i fizička i pravna osoba, akt o osnivanju ustanove donosi se u obliku ugovora o osnivanju ustanove kojim se uređuju međusobna prava i obveze osnivača. Osnivači ne mogu ugovorom isključiti ili ograničiti odgovornost jednog od njih za obveze ustanove.

Zakonodavac je u čl. 13. ZU-a propisao koje odredbe treba sadržavati akt o osnivanju, a to su odredbe o:

1. tvrtki, nazivu, odnosno imenu, te sjedištu, odnosno prebivalištu osnivača,
2. nazivu i sjedištu ustanove,
3. djelatnosti ustanove,
4. organima ustanove i o upravljanju ustanovom i vođenju njenih poslova,
5. sredstvima koja su ustanovi potrebna za osnivanje i početak rada, te načinu njihovog pribavljanja ili osiguravanja,
6. način raspolaganja s dobiti,
7. o pokrivanju gubitaka ustanove,
8. o ograničenjima glede stjecanja, opterećivanja i otuđivanja nekretnina i druge imovine ustanove,

9. o međusobnim pravima i obvezama osnivača i ustanove.

Ako se ustanova osniva zakonom, pojedina pitanja o citiranim odredbama mogu se urediti uredbom Vlade Republike Hrvatske ili aktom drugog državnog tijela sukladno zakonu.

Aktom o osnivanju određuje se djelatnost ustanove koja se upisuje u sudski registar.

2.2. Ustrojstvo i organi ustanove

Unutarnje ustrojstvo ustanove uređuje se statutom ustanove sukladno zakonu i aktu o osnivanju (čl. 34. ZU).

2.2.1. Upravno vijeće

Ustanovom upravlja **upravno vijeće** ili drugi kolegijalni organ (u daljnjem tekstu: upravno vijeće) ako posebnim zakonom nije drugačije određeno. Sastav, način imenovanja odnosno izbora članova i trajanje mandata upravnog vijeća i način donošenja odluka, utvrđuju se zakonom, odnosno aktom o osnivanju i statutom ustanove (čl. 35. ZU).

Upravno vijeće donosi programe rada i razvoja ustanove, nadzire njihovo izvršavanje, odlučuje o financijskom planu i godišnjem obračunu, predlaže osnivaču promjenu djelatnosti, daje osnivaču i ravnatelju ustanove prijedloge i mišljenja o pojedinim pitanjima te donosi odluke i obavlja druge poslove određene zakonom, aktom o osnivanju i statutom ustanove (čl. 36. ZU).

Iz navedenog bi se dalo zaključiti da upravno vijeće ima veoma važnu ulogu u upravljanju ustanovom. Ono donosi najvažnije odluke za djelovanje ustanove, tzv. strateške odluke. Bez imalo preuveličavanja, „u rukama“ upravnog vijeća „počiva“ sva budućnost, kao i sadašnjost ustanove, njezinog uspjeha ili neuspjeha.

U prilog važnosti upravnog vijeća ide i odluka Ustavnog suda RH, poslovni broj U-III-4792/2005 od 13.09.2007. godine u obrazloženju u kojem se, između ostalog, navodi da u postupku imenovanja ravnatelja ustanove između sedamnaest kandidata koji su svi zadovoljavali uvijete natječaja upravno vijeće imalo je diskrecijsko pravo da odluči kojem kandidatu s kojeg područja znanosti će u konkretnom slučaju dati prednost.

2.2.2. Ravnatelj

No, postavlja se pitanje – tko zapravo vodi ustanovu te koje su njegove ovlasti? Odgovor pronalazimo u čl. 37. ZU-a: Voditelj ustanove je **ravnatelj**, ako zakonom nije drugačije određeno. Ravnatelj organizira i vodi rad i poslovanje ustanove, predstavlja i zastupa ustanovu, poduzima sve pravne radnje u ime i za račun ustanove, zastupa ustanovu u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima. Ravnatelj je odgovoran za zakonitost rada ustanove. Ravnatelj ne može bez posebne ovlasti upravnog vijeća ili osnivača ustanove, odnosno organa kojeg je osnivač odredio nastupati kao druga ugovorna strana i s ustanovom sklapati ugovore u svoje ime i za svoj račun, u svoje ime a za račun drugih osoba, ili u ime i za račun drugih osoba. Ravnatelj ustanove može dati punomoć drugoj osobi da zastupa ustanovu u pravnom prometu. Punomoć može dati samo u granicama svojih ovlasti, a daje se sukladno odredbama zakona kojim se uređuju obvezni odnosi. Ako se u ustanovi ne osniva upravno vijeće ili drugi kolegijalni organ utvrđen zakonom, ravnatelj ima sva prava koje bi imao taj organ da je osnovan, osim ako zakonom nije drugačije određeno. Ravnatelj vodi stručni rad ustanove i odgovoran je za stručni rad ustanove, ako s obzirom na djelatnost i opseg rada nije određeno zakonom ili aktom o osnivanju da su poslovodna funkcija i funkcija vođenja stručnog rada ustanove razdvojeni.

Dakle, iz navedenog proizlazi da ravnatelj donosi sve operativne odluke na dnevnoj bazi djelovanja ustanove. Također, on je taj koji snosi odgovornost za zakonitost rada kako svojeg, tako i rada ostalih organa ustanove. Prema skromnom mišljenju autorice rada, ravnatelj se nalazi u daleko nepovoljnijem položaju u odnosu na upravno vijeće.

Sukladno čl. 38. ZU-a ravnatelja imenuje i razrješava upravno vijeće, ako posebnim zakonom u smislu članka 35. stavka 1. ZU-a¹ nije drugačije određeno. Zakonom ili aktom o osnivanju može se odrediti da ravnatelja javne ustanove imenuje Vlada Republike Hrvatske, nadležno ministarstvo ili predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

¹ Čl. 35. st. 1 Zakona o ustanovama (NN br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08): *Ustanovom upravlja upravno vijeće ili drugi kolegijalni organ (u daljnjem tekstu: upravno vijeće) ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.*

Za ravnatelja ustanove može se imenovati osobu koja ispunjava uvjete određene zakonom, aktom o osnivanju i statutom ustanove. Mandat ravnatelja je četiri godine ako zakonom, aktom o osnivanju ili statutom ustanove nije drugačije određeno. Ista osoba može se ponovno imenovati za ravnatelja (čl. 39. ZU).

Pred Ustavnim sudom RH našao se predmet poslovni broj U-III-3723/2004 u kojem je donijeta odluka o odbijanju ustavne tužbe dana 01.06.2001. godine. Naime, u konkretnom slučaju sporno je može li za ravnatelja biti izabran kandidat koji ispunjava uvjete za učitelja predmetne nastave, ali koji nema visoku stručnu spremu. Prvostupanjski sud utvrđuje u osporenoj presudi da je za ravnatelja Osnovne škole M. izabran kandidat koji ne ispunjava propisane zakonske uvjete, slijedom čega poništava odluku o njegovu izboru i imenovanju. Drugostupanjski sud je odbio žalbu podnositeljice i potvrdio presudu prvostupanjskog suda. Iz navedene sudske prakse razvidno je da je za ravnatelja ustanove, odnosno Osnovne škole, imenovan kandidat koji nije ispunjavao uvjete određene zakonom, u konkretnom slučaju Zakonom o osnovnom školstvu (NN br. 59/90, 26/93, 27/93, 7/96, 59/01, 114/01, 69/03 i 76/05) te je samim time prekršen i čl. 39. st. 1. ZU-a.

Imenovanje ravnatelja je često veoma turbulentan proces, stoga sudska praksa obiluje takvim odlukama. U slijedećoj odluci sporna je interpretacija članka 39. ZU-a. Vrhovni sud RH u svojoj odluci poslovni broj Revr-278/2006-2 od 17.05.2007. godine navodi da revident pogrešno tumači čl. 39. ZU-a kada smatra da se između prijavljenih kandidata na natječaj, ravnateljem mora imenovati osoba koja ispunjava propisane uvjete. Iz odredaba čl. 39. ZU-a proizlazi da se za ravnatelja može, ali ne mora imenovati osoba koja se je prijavila na natječaj iako ispunjava uvjete određene zakonom. Sud također navodi da čak i u slučaju da se tužiteljica jedina javila na predmetni natječaj tuženik nije bio u obvezi s njom sklopiti ugovor o radu jer takva obveza nije predviđena niti jednom zakonskom odredbom. Kada spomenute odredbe propisuju da se za ravnatelja između prijavljenih kandidata može imenovati netko od njih, proizlazi da ne postoji dužnost škole da od prijavljenih kandidata za ravnatelja mora izabrati nekoga od prijavljenih kandidata iako ispunjava propisane uvjete. Na to upućuje i odredba čl. 43. st. 1. ZU-a iz koje proizlazi da će se natječaj ponoviti ako se na njega nitko ne prijavi ili nitko od prijavljenih kandidata ne bude izabran, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Ravnatelj ustanove imenuje se na temelju javnog natječaja, ako zakonom nije drugačije određeno (čl. 40. ZU).

Natječaj za imenovanje ravnatelja ustanove objavljuje se u javnim glasilima. Natječaj za imenovanje ravnatelja javne ustanove koju osniva Republika Hrvatska objavljuje se i u „Narodnim novinama“. U natječaju se objavljuju uvjeti koje mora ispunjavati kandidat, vrijeme za koje se imenuje, rok do kojeg se primaju prijave kandidata i rok u kojemu će prijavljeni kandidati biti obaviješteni o izboru. Rok do kojeg se primaju prijave kandidata ne može biti kraći od osam dana od dana objave natječaja, a rok u kojem se kandidati obavještavaju o izboru ne može biti dulji od četrdeset i pet dana od dana isteka roka za podnošenje prijave (čl. 41. ZU).

Upravno vijeće, odnosno tijelo iz članka 38. stavka 2. ZU-a² dužno je u roku određenom u natječaju obavijestiti svakog prijavljenog kandidata o izboru i dati mu pouku o njegovu pravu da pregleda natječajni materijal i da u roku od petnaest dana od dana primitka obavijesti može zahtijevati sudsku zaštitu kod nadležnog suda. Osoba koja je podnijela prijavu na natječaj može pobijati tužbom odluku o izboru zbog bitne povrede postupka ili zbog toga što izabrani kandidat ne ispunjava uvjete koji su objavljeni u natječaju. Ako ravnatelja ustanove imenuje tijelo iz članka 38. stavka 2. ZU-a tužbom se pokreće upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske. U drugim slučajevima o tužbi odlučuje sud nadležan za radne sporove (čl. 42. ZU).

U obrazloženju odluke Ustavnog suda RH, poslovni broj U-III-1604/2014 od 28.10.2015. godine vidljiva su različita tumačenja spomenutog čl. 42. st. 1. ZU-a. Ukratko, podnositelj D. B. podnio je protiv tuženika Ustanove Zagreb film prvostupanjskom sudu tužbu, u uvodu koje je naznačio da istu podnosi radi pobijanja odluke o imenovanju ravnatelja navedene ustanove. Nadalje navodi da je primio Obavijest tuženika u kojoj tuženik obavještava tužitelja o odluci Upravnog vijeća, da je na sjednici Vijeća za ravnatelja izabran V. B. te da tuženik nije, sukladno članku 42. st. 1. ZU-a (NN 76/93, 29/97, i 35/08) tužitelju dao pouku o njegovom pravu da pregleda natječajni materijal te mu nije isto omogućio, kao i

² Čl. 38. st. 2 Zakona o ustanovama (NN br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08): *Zakonom ili aktom o osnivanju može se odrediti da ravnatelja javne ustanove imenuje Vlada Republike Hrvatske, nadležno ministarstvo ili predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.*

da u roku od petnaest dana od dana primitka obavijesti može zahtijevati sudsku zaštitu kod nadležnog suda čime je bitno povrijedio postupak izbora ravnatelja. Prvostupanjskom presudom odbijeni su tužbeni zahtjevi podnositelja uz obrazloženje, između ostalog, kako je tuženik upisan u registru Trgovačkog suda u Zagrebu kao ustanova, to se na njegovu djelatnost sukladno citiranom čl. 32. ZU-a primjenjuju propisi o djelatnosti trgovačkih društava, a ne čl. 42. st. 1. ZU-a kako to pogrešno smatra tužitelj. Da stoga tuženik kao ustanova, nije bio u obvezi da tužitelju kao sudioniku spornog natječaja, dostavi obavijest o imenovanju ravnatelja, a niti da mu daje pouku o pravu da pregleda natječajni materijal i da u roku od 15 dana od dana primitka obavijesti može zahtijevati sudsku zaštitu kod nadležnog suda.

Na prvostupanjsku presudu podnositelj je uložio žalbu u kojoj, između ostalog, navodi da smatra da je potpuno pogrešan pravni stav suda kada zaključuje da s obzirom da je tuženik upisan u registar Trgovačkog suda u Zagrebu kao ustanova, da se stoga na njegovu djelatnost primjenjuju propisi djelatnosti trgovačkih društava sukladno članku 32. ZU-a, a ne sukladno članku 42. st. 1. ZU-a. Drugostupanjskom presudom odbijena je podnositeljeva žalba, a u spomenutoj presudi drugostupanjski sud je istaknuo da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je zaključio da se na tužitelja ne primjenjuje odredba čl. 42. ZU-a kojom se propisuje obveza da se kandidate obavijesti o izboru ravnatelja kao i da im se da uputa o njihovom pravu da izvrše uvid u natječajnu dokumentaciju i da imaju pravo u roku od 15 dana podnijeti tužbu sudu kojom zahtijevaju sudsku zaštitu. Međutim da je neovisno o tome sud prvog stupnja pravilno odlučio kada je tužbeni zahtjev tužitelja odbio kao neosnovan. Da neovisno o tome što tužitelju nije dana uputa o njegovim pravima u povodu izbora ravnatelja, isti je imao saznanja o pravima koja mu pripadaju, a usprkos tome nije zahtijevao uvid u natječajnu dokumentaciju, slijedom čega se ne može zaključiti da mu je onemogućen taj uvid. Da je tužitelj za svoje pravo, iako ga tuženik o tome nije obavijestio, znao, svoje zakonsko pravo nije koristio već je direktno od suda, u zakonom propisanom roku o kojem ga također tuženik nije obavijestio, ali ga je tužitelj ispoštovao, zatražio sudsku zaštitu. S obzirom na navedeno da se ne može zaključiti da su postupkom tuženika koji tužitelja nije obavijestio o pravu uvida u natječajnu dokumentaciju i zahtijevanju sudske zaštite u roku 15 dana bitno povrijeđene odredbe postupka.

Ustavna tužba je odbijena jer podnositelju nisu povrijeđena ljudska prava i temeljne slobode zajamčene Ustavom Republike Hrvatske, a drugostupanjski sud je u obrazloženju presude iznio i obrazložio dostatne i pravno relevantne razloge za njezino donošenje.

U konkretnom slučaju, autorica rada apsolutno se slaže sa stajalištem i tumačenjem drugostupanjskog i Ustavnog suda RH vezano uz čl. 42. st. 1. ZU-a.

Nadalje, ako se na raspisani natječaj nitko ne prijavi ili nitko od prijavljenih kandidata ne bude izabran, natječaj će se ponoviti, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno. Do imenovanja ravnatelja ustanove na temelju ponovljenog natječaja imenovat će se vršitelj dužnosti ravnatelja ustanove ali najduže do godinu dana (čl. 43. ZU).

Navedeni članak već je spomenut u primjeru sudske prakse, točnije odluci Vrhovnog suda RH poslovni broj Revr-278/2006-2 od 17.05.2007. godine.

Isto mišljenje o primjeni čl. 43. ZU-a ima i Upravni sud u Rijeci što je razvidno iz odluke poslovni broj 2 UsI-850/13-7 od 13.02.2014 godine. Naime, u citiranoj odluci stajalište suda je da odredba članka 43. st. 1. ZU-a, u dijelu koji glasi „ili nitko od prijavljenih kandidata ne bude izabran“, ne podrazumijeva obvezu imenovanja ravnatelja koja bi slijedila već iz same činjenice da postoji jedan ili više kandidata prijavljen na natječaj koji ispunjava sve natječajne uvjete, već ostavlja osnivaču ustanove mogućnost neizbora ravnatelja ako niti jednog od kandidata ne ocijeni adekvatnim izborom. Ispunjavanjem natječajnih uvjeta dokazuje se osnovna kvalificiranost za obavljanje pojedine dužnosti, odnosno postavljanjem tih uvjeta unaprijed se isključuje mogućnost imenovanja nekvalificiranih osoba, ali ispunjavanje natječajnih uvjeta samo po sebi ne razumijeva da je riječ o kandidatu koji jamči dovoljno kvalitetno obavljanje odnosne dužnosti, što dodatno dobiva na značaju kod upravljačkih dužnosti poput ravnatelja ustanove. U istoj odluci sporan je i čl. 42. st. 2. ZU-a te sud navodi da nema pravnog uporišta za stav tužiteljice prema kojem tuženik prijedlog Upravnog vijeća Učilišta može odbiti samo u slučaju povrede postupka provedbe natječaja ili neispunjavanja kojeg od propisanih uvjeta od strane predloženog kandidata. Spomenuta dva razloga čine temelj za osporavanje odluke o imenovanju ravnatelja iz čl. 42. st. 2. ZU-a, ali ne i ograničenje prilikom odlučivanja tuženika.

Člankom 44. ZU-a propisano je da ravnatelj ustanove može biti razriješen prije isteka vremena na koje je imenovan. Upravno vijeće odnosno tijelo iz članka 38. stavka 2. ovoga zakona dužno je razriješiti ravnatelja:

1. ako ravnatelj sam zatraži razrješenje u skladu s ugovorom o radnom odnosu,
2. ako nastanu takvi razlozi koji po posebnim propisima ili propisima kojima se uređuju radni odnosi dovode do prestanka ugovora o radu,
3. ako ravnatelj ne postupa po propisima ili općim aktima ustanove, ili neosnovano ne izvršava odluke organa ustanove ili postupa protivno njima,
4. ako ravnatelj svojim nesavjesnim ili nepravilnim radom prouzroči ustanovi veću štetu ili ako zanemaruje ili nesavjesno obavlja svoje dužnosti tako da su nastale ili mogu nastati veće smetnje u obavljanju djelatnosti ustanove.

Prije donošenja odluke o razrješenju, ravnatelju se mora dati mogućnost da se izjasni o razlozima za razrješenje. U slučaju razrješenja ravnatelja imenovat će se vršitelj dužnosti ravnatelja, a ustanova je dužna raspisati natječaj za ravnatelja u roku od 30 dana od dana imenovanja vršitelja dužnosti.

Protiv odluke o razrješenju ravnatelj koji je razriješen ima pravo tužbom tražiti sudsku zaštitu prava, ako smatra da je bio povrijeđen propisani postupak i da je ta povreda mogla bitno utjecati na odluku ili da nisu postojali razlozi za razrješenje propisani odredbom članka 44. stavka 2. ZU-a. Navedena tužba podnosi se nadležnom sudu u roku od trideset dana od dana primitka odluke o razrješenju (čl. 45. ZU).

2.2.3. Stručni voditelj

Prema članku 46. ZU-a stručni rad ustanove vodi stručni voditelj ako je tako propisano zakonom, aktom o osnivanju ili statutom ustanove. Uvjeti koje mora ispunjavati stručni voditelj te njegova prava, dužnosti i odgovornosti utvrđuju se zakonom, aktom o osnivanju i statutom ustanove.

Stručnog voditelja imenuje i razrješava upravno vijeće ustanove po prethodno pribavljenom mišljenju stručnog vijeća ako zakonom, aktom o osnivanju ili statutom nije drugačije određeno (čl. 47. ZU).

Glede imenovanja i razrješenja stručnog voditelja primjenjuju se na odgovarajući način odredbe članka 39. do 45. ZU-a (čl. 48. ZU).

2.2.4. *Stručno vijeće*

Zakon o ustanovama u čl. 49. navodi da ustanova može imati stručno vijeće ili drugi kolegijalni stručni organ ustanove (u daljnjem tekstu: stručno vijeće). Sastav, osnivanje i poslovi stručnog vijeća ustanove utvrđuju se statutom ustanove sukladno zakonu i aktu o osnivanju ustanove.

Stručno vijeće raspravlja i odlučuje o stručnim pitanjima rada ustanove u sklopu nadležnosti utvrđenih zakonom, aktom o osnivanju i statutom ustanove, daje upravnom vijeću, ravnatelju i stručnom voditelju mišljenja i prijedloge glede organizacije rada i uvjeta za razvitak djelatnosti, te drugih poslova određenih zakonom, aktom o osnivanju i statutom ustanove (čl. 50. ZU).

2.2.5. *Ostali organi ustanove*

Pozivom na čl. 51. ZU-a ustanova može imati i druge nadzorne, stručne i savjetodavne organe. Sastav, način osnivanja, djelokrug i nadležnost tih organa utvrđuje se statutom ustanove sukladno zakonu i aktu o osnivanju ustanove.

2.3. **Opći akti ustanove i javnost njezinog rada**

Ustanova ima **statut** kojim se, sukladno zakonu i aktu o osnivanju ustanove, pobliže utvrđuje ustrojstvo, ovlasti i način odlučivanja pojedinih organa, te uređuju druga pitanja od značenja za obavljanje djelatnosti i poslovanje ustanove. Ustanova ima i druge opće akte sukladno zakonu, aktu o osnivanju i statutu ustanove (čl. 53. ZU).

Statut ustanove donosi upravno vijeće uz suglasnost osnivača ustanove ako zakonom ili aktom o osnivanju nije drugačije određeno. Druge opće akte ustanove donosi upravno vijeće ako zakonom ili statutom ustanove nije propisano da ih donosi ravnatelj ili stručno vijeće (čl. 54. ZU).

Statut i drugi opći akt ustanove može stupiti na snagu najranije danom objavljivanja na oglasnoj ploči ustanove, odnosno u službenom ili drugom glasilu ako je takav način objavljivanja općih akata ustanove određen zakonom, aktom o osnivanju ili statutom ustanove. Statut i opći akti ustanove ne mogu imati povratno djelovanje (čl. 55. ZU).

Sukladno čl. 56. ZU-a javna ustanova dužna je odredbe akta o osnivanju, statuta i drugih općih akata kojima se uređuje rad ustanove u obavljanju djelatnosti ili dijela djelatnosti koji se smatra javnom službom učiniti na pogodan način dostupnim javnosti.

Jedno od bitnih obilježja ustanove je javnost njezinog rada što je zakonodavac propisao člankom 60. ZU-a te nadalje istaknuo da je ustanova dužna pravodobno i istinito obavještavati javnosti o obavljanju djelatnosti ili dijela djelatnosti za koju je osnovana na način određen statutom ustanove sukladno zakonu i aktu o osnivanju.

Ustanova je, s obzirom na karakter svoje djelatnosti, dužna građane, pravne osobe i druge korisnike pravodobno i na pogodan način obavještavati o uvjetima i načinu davanja svojih usluga i obavljanju poslova iz djelatnosti za koju je ustanova osnovana. Ustanova je dužna odmah ili iznimno u primjerenom roku dati svakom građaninu, pravnoj osobi i drugom korisniku, na njihov zahtjev, obavještenje o uvjetima i načinu pružanja svojih usluga i obavljanju poslova iz djelatnosti za koju je ustanova osnovana, dati mu potrebne podatke i upute (čl. 61. ZU). To će biti od osobite važnosti kod onih ustanova kod kojih se veliki dio djelatnosti sastoji upravo u pružanju usluga građanima – zdravstvo, obrazovanje, socijalna skrb, skrb o invalidima, ali i nizu drugih. Uskraćivanje ovih obavijesti, odnosno njihovo pogrešno i nepravodobno davanje, nije izravno kažnjivo, ali ustanova može odgovarati za naknadu štete zbog nezakonitog rada, ako je do štete došlo uslijed nedavanja određene važne obavijesti odnosno pogrešne obavijesti (Medvedović, 1995.).

Ustanova je dužna u razumnom roku davati sredstvima javnog informiranja na njihov zahtjev informacije o obavljanju svoje djelatnosti i omogućiti im uvid u odgovarajuću dokumentaciju. Ustanova će uskratiti davanje informacija, odnosno uvid u dokumentaciju ako je ona zakonom, aktom o osnivanju ustanove ili statutom ustanove određena kao službena, poslovna, znanstvena ili umjetnička tajna te kad se odnosi na osobne podatke fizičkih osoba (čl. 62. ZU).

Kad javna ustanova održava znanstvena, stručna i druga savjetovanja i skupove o pitanjima za koje je javnost zainteresirana, dužna je sredstva javnog priopćavanja obavijestiti o tome i omogućiti im nazočnost (čl. 63. ZU).

2.4. Nadzor nad radom ustanove

Odredbama ZU-a i posebnih zakona propisana su tri glavna oblika nadzora nad radom ustanova:

- nadzor zakonitosti rada,
- nadzor financijskog poslovanja,
- nadzor stručnog rada (Rajko, 2010.).

Nadzor nad zakonitošću rada ustanove i općih akata obavlja nadležno ministarstvo, ako zakonom nije određeno da nadzor obavlja drugo tijelo državne uprave. Na nadzor nad općim i pojedinačnim aktima te drugim poslovima koji se u javnoj ustanovi obavljaju na temelju javne ovlasti primjenjuju se propisi kojima se uređuje sustav državne uprave (čl. 64. ZU).

Ako zakonom, kojim se uređuje obavljanje određene djelatnosti, nije drugačije određeno, ravnatelj ustanove dužan je u roku od osam dana od dana donošenja dostaviti statut tijelu iz članka 64. ZU-a. Ravnatelj javne ustanove dužan je u istom roku dostaviti i opći akt kojim se uređuju uvjeti i način obavljanja javne službe. Ako tijelo iz članka 64. ZU-a smatra da je statut ili opći akt u suprotnosti s Ustavom, zakonom ili drugim propisom obustavit će ga od izvršenja i u roku od mjesec dana predložiti Vladi Republike Hrvatske da sporni akt poništi ili ukine. Protiv rješenja Vlade Republike Hrvatske kojim se poništava ili ukida statut ili opći akt ustanova ima pravo pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske (čl. 65. ZU).

Ako ustanova učestalo donosi opće akte suprotne Ustavu, zakonu ili drugom propisu, ili učestalo čini teže povrede zakona ili drugog propisa u obavljanju djelatnosti radi koje je osnovana ili ostvaruje dobit a ne postupi prema odredbama članka 57. stavka 2. i 3.³ ZU-a, tijelo iz članka 64. ZU-a obavijestit će o tome osnivača ustanove i istodobno će predložiti sudu kod kojeg je ustanova upisana u registar ustanova da donese presudu o ukidanju

³ Čl. 57. st. 2 i 3 Zakona o ustanovama (NN br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08): *Ako u obavljanju svoje djelatnosti ustanova ostvari dobit, ta se dobit upotrebljava isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti ustanove u skladu s aktom o osnivanju i statutom ustanove. Osnivač ustanove može odlučiti da dobit ustanove upotrijebi za razvoj i obavljanje djelatnosti druge ustanove kojoj je osnivač.*

ustanove. Sud u tom slučaju postupa sukladno propisima o ukidanju trgovačkog društva (čl. 66. ZU).

Nad financijskim poslovanjem ustanove nadzor obavlja nadležno državno tijelo uprave, odnosno pravna osoba koja ima za to javnu ovlast što je propisano čl. 67 ZU-a.

Nadzor nad stručnim radom ustanove obavlja stručno tijelo određeno zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu, a koje tijelo je dužno ustanovama pružati stručnu pomoć i, sukladno zakonu i drugom propisu, davati im stručne upute o obavljanju djelatnosti ustanove i poduzimati mjere da se spriječe ili otklone pogreške u stručnom radu.

2.5. Prestanak ustanove

Da bi ustanova prestala postojati, moraju se ispuniti neki od slijedećih uvjeta navedenih u čl. 71. ZU-a, dakle, ustanova prestaje:

1. pravomoćnošću sudske odluke kojom je utvrđena ništavost upisa ustanove u sudski registar;
2. pravomoćnošću odluke o zabrani obavljanja djelatnosti za koju je osnovana;
3. prestankom važenja dozvole odnosno ugovora o koncesiji za obavljanje djelatnosti za koju je ustanova osnovana;
4. odlukom osnivača o prestanku ustanove;
5. pripojenjem drugoj ustanovi ili trgovačkom društvu, spajanjem s drugom ustanovom ili trgovačkim društvom, podjelom na dvije ili više ustanova, te pretvorbom u trgovačko društvo;
6. pravomoćnošću sudske presude o ukidanju ustanove i
7. u drugim slučajevima određenim zakonom ili aktom o osnivanju.

U svim navedenim slučajevima, osim u slučaju iz točke 5. provodi se postupak likvidacije ustanove uz odgovarajuću primjenu propisa o likvidaciji javnog trgovačkog društva.

Nad ustanovom se može provesti stečaj u skladu s propisima o stečaju, a ostatak likvidacijske, odnosno stečajne mase predat će se osnivaču ustanove (čl. 72. i 73. ZU).

3. SVEUČILIŠTE, VELEUČILIŠTE I VISOKA ŠKOLA

Sveučilište, veleučilište i visoka škola obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu sukladno čl. 6. st. 1. ZU-a⁴. Sustavi ovih ustanova uređuju se Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 123/03, 105/04, 174/04, 2/2007, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, i 139/13; u daljnjem tekstu: ZZDVO). Prema čl. 48. st. 1. citiranog Zakona, sveučilišta, veleučilišta i visoke škole osnivaju se kao ustanove. Dok se sveučilište osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom, veleučilište i visoka škola osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija te mogu obavljati stručnu, znanstvenu i umjetničku djelatnost u skladu s ZZDVO-om i svojim statutom (čl. 47. st. 3. i 4. ZZDVO).

3.1. Sveučilište

Sukladno svojoj zadaći iz članka 3. ZZDVO-a⁵ sveučilišta su obrazovne ustanove koje povezivanjem znanstvenog istraživanja, umjetničkog stvaralaštva, studija i nastave razvijaju znanost, struku i umjetnost, pripremaju studente za obavljanje profesionalnih djelatnosti na temelju znanstvenih spoznaja i metoda kao i umjetničkih vrijednosti, obrazuju znanstveni i umjetnički podmladak, sudjeluju u ostvarivanju društvenih interesa studenata te promiču međunarodnu, posebice europsku suradnju u visokom obrazovanju te znanstvenoj i umjetničkoj djelatnosti. O ispunjavanju svojih zadaća, posebno u izgradnji hrvatske nacionalne kulture, sveučilišta obavještavaju javnost najmanje jednom godišnje (čl. 53. st. 1 ZZDVO).

⁴ Čl. 6. st. 1 Zakona o ustanovama (NN br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08): *Javna ustanova osniva se za obavljanje djelatnosti ili dijela djelatnosti iz članka 1. stavka 2. ovoga Zakona ako je zakonom određeno da se ona obavlja kao javna služba.*

⁵ Čl. 3. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/2007, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, i 139/13): *(1) Zadaće sveučilišta su znanstveno, umjetničko i razvojno istraživanje, posebice ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, umjetničko stvaralaštvo i stručni rad te na njima utemeljeno preddiplomsko, diplomsko i poslijediplomsko obrazovanje. Svoje zadaće sveučilište ostvaruje u skladu s potrebama zajednice u kojoj djeluje.*

(2) Zadaće visokih škola i veleučilišta su stručno visoko obrazovanje, umjetnička i stručna djelatnost u skladu s potrebama zajednice u kojoj djeluju.

(3) Zadaća javnih znanstvenih instituta je znanstveno istraživanje. Posebice, javni znanstveni instituti imaju zadaću ostvarivati znanstvene programe od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku te, zajedno sa sveučilištima, uspostavljati znanstvenu infrastrukturu od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja. Javni znanstveni instituti sudjeluju u procesu visokog obrazovanja sukladno ovom Zakonu.

Tijela sveučilišta su rektor, senat i sveučilišni savjet. Sveučilište može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuju statutom ili drugim općim aktom. Uz to, sveučilište svojim statutom može vođenje poslovanja ili njegova dijela povjeriti određenom tijelu (čl. 56. ZZDVO).

Povučemo li paralelu sa ZU-om rektor, senat i sveučilišni savjet bili bi ravnatelj, upravno vijeće i stručno vijeće. Nastavno na spomenuto, vidjet ćemo koje su obveze i ovlasti glavnih sveučilišnih tijela.

3.1.1. Rektor

Prema čl. 57. ZZDVO-a rektor sveučilišta bira se tajnim glasovanjem, većinom glasova ukupnog broja članova biračkog tijela, iz redova redovitih profesora. Sastav biračkog tijela za izbor rektora propisuje se statutom sveučilišta. Mandat rektora traje četiri godine i može se jednom ponoviti. Postupak izbora i razrješenja te razlozi za razrješenje rektora dužnosti prije isteka mandata propisuju se statutom sveučilišta. U svom radu rektor ima prava i obveze ravnatelja ustanove te mandat i ovlasti predviđene ZZDVO-om i statutom sveučilišta. Rektor saziva i predsjedava sjednicama senata. Rektor može imati jednog ili više prorektora koje imenuje senat, na način predviđen statutom sveučilišta. Rektor može upozoriti dekana i ostale čelnike sastavnica na protuzakonitost ili protustatutarnost njihovih planiranih ili donesenih odluka. Rektor može obustaviti od izvršenja odluku dekana i ostalih čelnika sastavnica sveučilišta, ako je protivna zakonu ili statutu sveučilišta. Sukladno statutu sveučilišta, rektor sveučilišta može u statutom utvrđenim slučajevima nepoštivanja zakona, drugih propisa, statuta ili na njima utemeljenih sveučilišnih odluka, suspendirati dekana ili drugog čelnika sastavnica sveučilišta i postaviti vršitelja dužnosti s odgovarajućom kvalifikacijom. Senat, u roku od mjesec dana, odlučuje o navedenim odlukama rektora. Za potvrdu odluke rektora potrebna je većina ukupnog broja članova. Odlukom senata o potvrdi suspenzije čelnik je razriješen dužnosti. U tom slučaju u roku od 3 mjeseca provest će se postupak za izbor čelnika. U tom postupku čelnik koji je razriješen dužnosti ne može biti kandidat za izbor.

Iz citiranog članka primjećuje se da je zakonodavac predvidio kao organ i prorektora, ali kao diskrecijsko pravo rektora, dok prema ZU-a zamjenik ravnatelja ne postoji, odnosno nije

propisan. No, čl. 51. ZU-a mogao bi se interpretirati na način da zamjenik ravnatelja spada pod ostale organe ustanove koji se utvrđuju statutom ustanove.

3.1.2. Senat

Senat je izborno stručno tijelo koje se bira sukladno statutu Sveučilišta, na način kojim se osigurava zastupljenost svih znanstveno-nastavnih sastavnica sveučilišta i različitih područja znanosti i umjetnosti. Zaposlenici u znanstveno-nastavnim zvanjima čine najmanje 60% članova senata. Studentski predstavnici, koje sukladno statutu sveučilišta biraju sami studenti, čine najmanje 10% članova senata iz redova studenata preddiplomskih i diplomskih studija, te najmanje 5% iz redova studenata poslijediplomskih studija. Ostali zaposlenici zastupljeni su u senatu sukladno statutu. Rektor je član senata po položaju. Prorektori sudjeluju u radu senata bez prava glasovanja. Na sjednice senata poziva se i predstavnik sindikata u djelatnosti znanosti i visokog obrazovanja, koji sudjeluje u radu senata bez prava glasa (čl. 58. ZZDVO).

Senat, sukladno statutu, odlučuje o svim akademskim, stručnim, znanstvenim i umjetničkim pitanjima, uključivši odlučivanje o organizaciji znanstvene, stručne i nastavne djelatnosti, izboru nastavnika, o razvojnim i poslovnim pitanjima kao i o drugim pitanjima predviđenim ovim Zakonom. U okviru svoje nadležnosti, senat posebice:

1. odlučuje o obrazovnoj, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti,
2. odlučuje o akademskim pitanjima,
3. odlučuje o razvojnim i istraživačkim planovima,
4. utvrđuje studijske kapacitete i upisnu politiku, određuje upisne kvote te utvrđuje standarde studiranja i nadzire njihovo poštovanje,
5. provodi ili povjerava sastavnicama provedbu postupka stjecanja doktorata,
6. dodjeljuje počasne doktorate,
7. bira profesore emerituse i znanstvenike emerituse,
8. odlučuje o uvjetima studiranja i studentskom standardu, sukladno članku 88. ZZDVO
9. koordinira međunarodnu suradnju,
10. odlučuje o izdavačkoj djelatnosti,

11. donosi statut te druge opće akte sveučilišta, ako statutom sveučilišta nije određeno drugačije,
12. bira rektora te na njegov prijedlog imenuje prorektore,
13. imenuje članove drugih tijela sveučilišta kada je to određeno statutom ili drugim općim aktom,
14. potvrđuje izbor dekana fakulteta i umjetničkih akademija i pročelnika sveučilišnih odjela,
15. imenuje čelnike drugih sastavnica sveučilišta, ako statutom sveučilišta ili aktom o osnivanju i statutom sastavnice nije određeno drugačije,
16. bira nastavnike i suradnike, ako statutom ili na njemu utemeljenom propisu nije određeno drugačije,
17. odlučuje o osnivanju, osnovama ustroja i ukidanju sastavnica sveučilišta te usklađuje njihov rad i poslovanje,
18. odlučuje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova i drugih trgovačkih društava,
19. vodi financijsku politiku i donosi proračun sveučilišta, raspravlja o financijskim izvješćima i prihvaća završni račun te odlučuje o kapitalnim ulaganjima,
20. obavlja i druge poslove predviđene statutom i drugim općim aktima.

Odlučivanje o pojedinim pitanjima iz nadležnosti senata statutom se može povjeriti odgovarajućim sastavnicama sveučilišta. Statutom sveučilišta može se, radi osiguranja integriteta nastavnog i znanstvenog procesa na sveučilištu, predvidjeti pravo suspenzivnog veta na pojedine odluke nadležnih tijela sastavnica o tim pitanjima, ali tako da se ne naruše njihove akademske slobode i akademska samouprava (čl. 59. ZZDVO).

3.1.3. Sveučilišni savjet

Zakonodavac je u čl. 60. ZZDVO-a definirao kakvo je tijelo sveučilišni savjet, koji su njegovi zadaci, od čega se sastoji i kako radi pa prema tome sveučilišni savjet je tijelo koje brine za ostvarivanje djelatnosti sveučilišta prema aktu o osnivanju i statutu. Posebice, sveučilišni savjet brine o razvoju sveučilišta i njegovoj interakciji s društvom u kojemu djeluje te raspravlja i potvrđuje strateške i razvojne odluke senata, sukladno statutu sveučilišta.

Sveučilišni savjet nadzire izvršavanje zadaća sveučilišta u skladu s člankom 3. i 53. ZZDVO-a, posebno zakonitost njegova rada, racionalnu uporabu kadrovskih i materijalnih resursa, ostvarivanje odluka senata, te obavlja druge poslove predviđene aktom o osnivanju i statutom. Sveučilišnom savjetu ne mogu se dati nadležnosti kojima bi se utjecalo na autonomiju sveučilišta.

Sveučilišni savjet ima šest ili dvanaest članova i to:

- polovicu članova, među kojima je najmanje jedan student, koje imenuje senat,
- po šestinu članova koje imenuju: osnivač, tijelo (ili tijela) jedinice lokalne samouprave i gospodarska komora.

U sveučilišnom savjetu ne mogu biti članovi senata i čelnici sastavnica sveučilišta. Članovi sveučilišnog savjeta biraju između sebe predsjednika savjeta. Postupak kandidiranja članova sveučilišnog savjeta i njihovog razrješenja, trajanje mandata, način zamjene članova kojima je članstvo u sveučilišnom savjetu prestalo prije isteka mandata te način donošenja odluka utvrđuju se statutom sveučilišta.

Sveučilišni savjet radi na sjednicama. U radu sveučilišnog savjeta sudjeluje rektor bez prava glasa. Sveučilišni savjet najmanje jednom godišnje podnosi izvješće osnivaču. O podnesenom izvješću obavještava se senat sveučilišta. U slučaju težih nepravilnosti u radu sveučilišta, posebice ako nadležna tijela ne otklone uočene nepravilnosti, sveučilišni savjet može sazvati senat radi raspravljanja odnosnog pitanja, može izvijestiti osnivača o nepravilnostima, može predlagati potrebne mjere, uključivši izmjene akta o osnivanju, statuta i drugih općih akata sveučilišta.

3.1.4. Fakultet kao sastavnica sveučilišta

Fakultet je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne studije te razvija znanstveni i stručni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih polja. Fakultet može osnivati i izvoditi i stručne studije u skladu s ZZDVO-om. Fakultet može imati i statut koji mora biti suglasan sa statutom sveučilišta. Fakultet u pravnom prometu može sudjelovati pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta (čl. 62. st. 1., 3. i 4. ZZDVO).

Tijela fakulteta regulirana su čl. 63. ZZDVO-a, a to su:

- dekan,
- vijeće (fakultetsko vijeće) te
- druga tijela predviđena statutom sveučilišta, svojim statutom ili drugim općim aktom.

Dekana fakulteta bira i razrješava vijeće s mandatom, na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta ili drugim općim aktom, te ga razrješava Senat u slučaju propisanom člankom 57. stavkom 8. ZZDVO-a.

Dekan predstavlja i zastupa fakultet i ima prava i obaveze sukladno statutu sveučilišta i statutu fakulteta. Dekanu u radu pomažu prodekani te statutom utvrđena druga tijela. Dekan je odgovoran za zakonitost, provedbu statuta i odluka sveučilišnih tijela na fakultetu.

Vijeće fakulteta čine nastavnici, suradnici, studenti i jedan predstavnik zaposlenika, u skladu sa statutom fakulteta ili umjetničke akademije. Studentski predstavnici, koje sukladno statutu biraju sami studenti, čine najmanje 15% ukupnog broja članova Vijeća.

Vijeće, sukladno statutu sveučilišta:

1. donosi odluke o akademskim, znanstvenim, umjetničkim i stručnim pitanjima,
2. bira i razrješuje dekana i prodekane,
3. donosi statut i druge opće akte,
4. obavlja druge poslove utvrđene statutom sveučilišta, statutom visokog učilišta ili drugim općim aktom.

U slučaju postojanja statuta fakulteta statutom se, sukladno ZZDVO-u i statutu sveučilišta, utvrđuju pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u stručnom vijeću fakulteta, studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta, sukladno članku 61. ZZDVO-a⁶.

⁶ Čl. 61. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/2007, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, i 139/13): *Statutom sveučilišta utvrđuju se pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u senatu studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta. Pitanja od posebnog interesa za studente posebice su ona vezana za promjenu sustava studija, osiguranje kvalitete studija, donošenje nastavnih programa, utvrđivanja izvedbenih planova nastave i studentski standard. Nakon suspenzivnog veta senat ponovo raspravlja o navedenom pitanju najranije u roku od 8 dana. U ponovljenom odlučivanju nema suspenzivnog veta. Način upotrebe studentskoga suspenzivnog veta kao i potrebna većina u ponovnom odlučivanju nakon suspenzivnog veta pobliže se utvrđuju statutom sveučilišta.*

3.2. Veleučilište i visoka škola

Veleučilište i visoka škola su ustanove koje ustrojavaju i izvode stručne studije te obavljaju djelatnost sukladno članku 47. ZZDVO-a i svojemu statutu.

Veleučilište je visoka škola koja izvodi barem tri različita studija iz barem tri različita polja.

Veleučilište ne može imati visoke škole kao sastavnice. Statutom veleučilišta i visoke škole uređuju se pitanja unutarnjeg ustroja, upravljanja i odlučivanja. Statut veleučilišta i visoke škole donosi upravno vijeće na prijedlog stručnog vijeća, a potvrđuje ga osnivač (čl. 67. ZZDVO).

3.2.1. Tijela veleučilišta i visoke škole

Prema čl. 68. ZZDVO-a veleučilište i visoka škola imaju:

- dekana,
- stručno vijeće,
- upravno vijeće,
- i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom.

Dekana veleučilišta i visoke škole bira i razrješava upravno vijeće. Stručno vijeće utvrđuje i predlaže upravnom vijeću kandidate za izbor dekana na način i u postupku utvrđenom statutom veleučilišta ili visoke škole. Takvom rješenju može se naći dosta prigovora. Prije svega, očita je namjera zakonodavca da se zaposlenicima veleučilišta i visoke škole da primjerena važnost u izboru njihova neposrednog nadređenog. Takav realan utjecaj onemogućen je činjenicom da upravno vijeće nije vezano odlukom i prijedlogom stručnog vijeća. Upravno vijeće nije dužno izabrati niti jednog od predloženih kandidata ili može izabrati kandidata koji je dobio manji broj glasova članova stručnog vijeća. Vezano uz to, samo jedno veleučilište u svome statutu ima odredbu da kandidati za dekana moraju dobiti natpolovičnu većinu glasova stručnoga vijeća, što znači da upravno vijeće može izabrati kandidata koji uživa podršku malog broja zaposlenika, a ne izabrati kandidata koji uživa podršku apsolutne većine stručnog vijeća. Takvim je uređenjem uloga stručnog vijeća potpuno marginalizirana, postupak izbora pred stručnim vijećem je folklorna igra bez

značenja, ali s teškim posljedicama. Takvo uređenje ujedno daje apsolutnu vlast i moć politici i njezinim utjecajima na upravljanje veleučilištima (Romić, 2015.).

Članak 68. ZZDVO-a nadalje propisuje da dekan predstavlja i zastupa veleučilište ili visoku školu te u svom radu ima prava i obveze ravnatelja ustanove. Za akademska pitanja dekan je odgovoran stručnom vijeću, a za zakonitost rada financijskog poslovanja i racionalne uporabe materijalnih i kadrovskih resursa upravnom vijeću.

Stručno vijeće veleučilišta i visoke škole čine nastavnici, suradnici, studenti i jedan predstavnik zaposlenika, u skladu sa statutom. Stručno vijeće, sukladno statutu, odlučuje o stručnim i nastavnim pitanjima. Studenti čine najmanje 15% ukupnog broja članova stručnog vijeća. Studente – članove stručnog vijeća biraju sami studenti u skladu sa statutom veleučilišta i visoke škole. Na odlučivanje studenata u stručnom vijeću odnose se na odgovarajući način odredbe članka ZU-a o suspenzivnog vetu na sveučilištu (čl. 61.).

Upravno vijeće veleučilišta ili visoke škole ima pet članova od kojih tri imenuje osnivač, jednog bira stručno vijeće veleučilišta ili visoke škole, a jedan član je predstavnik zaposlenika. Članovi upravnog vijeća imenovani od strane zaposlenika uvijek su u manjini i njihova uloga može biti marginalna. Ipak, važna je jer zaposlenici mogu dobiti barem neke osnovne informacije o načinu vođenja ustanove u kojoj rade, pod uvjetom da ih njihovi predstavnici obavijeste. Pitanje njihovih obveza prema onima koje predstavljaju svakako bi trebalo urediti poslovníkom o radu upravnog vijeća. Svakako većinu članova upravnog vijeća imenuje osnivač te je uobičajeno da ta tri člana budu osobe koje nisu zaposlenici veleučilišta i visoke škole, iako to nigdje nije propisano. Osim toga, često to budu „stranački ljudi“. Upravo je ta činjenica sporna. Potpuno je opravdano da osnivač ima svoju većinu u glavnom upravljačkom tijelu kako bi mogao osigurati provedbu zacrtanih strateških ciljeva i mjera, određivati i usmjeravati instituciju u smjeru koji je sukladan globalnoj političkoj orijentaciji. Ipak, u praksi se pokazuje manjkavost takvog uređenja. Prije svega, tih troje ljudi vrlo često uopće nisu ljudi iz sustava znanosti i visokog obrazovanja i teško im je shvatiti njegove specifičnosti (ako to uopće i žele). Oni su postavljeni stranački, neovisno o njihovu znanju, kvaliteti i u konačnici moralu. U upravnom su vijeću na određeno vrijeme, promjenom vlasti bit će smijenjeni. Čak i ako nisu članovi vladajuće stranke i jesu osobe iz sustava znanosti i visokog obrazovanja, upitna je i sporna njihova zainteresiranost i posvećenost dobrobiti institucije u čijim su upravljačkim strukturama (Romić, 2015.).

Nadalje prema čl. 68. ZZDVO-a predsjednika upravnog vijeća biraju članovi između sebe. Dekan veleučilišta i visoke škole sudjeluje u radu upravnog vijeća bez prava glasovanja. Upravno vijeće brine o ostvarivanju djelatnosti veleučilišta i visoke škole prema aktu o osnivanju i statutu, posebice brine o zakonitosti njihova rada, racionalnoj uporabi materijalnih i kadrovskih resursa, provođenju odluka stručnog vijeća, daje suglasnost na pojedine odluke dekana i stručnog vijeća sukladno statutu te obavlja ostale poslove predviđene statutom. Kao što je već ranije rečeno, znatan broj temeljenih općih akata uključujući i program rada i razvoja veleučilišta i visoke škole te statut donosi upravno vijeće. Dakako, te akte priprema uprava veleučilišta ili neko od nadležnih tijela. Ipak, politički imenovani ljudi izvan institucije, objektivno bez prevelikog interesa (možda i znanja), mogu poslušno izglasavati opće akte, koji mogu biti iznimno štetni za ustanovu i zaposlenike. U praksi se postavlja pitanje kako će članovi upravnog vijeća uočiti nezakonitosti. Njihova saznanja o radu veleučilišta i visoke škole dolaze od dekana, osobe koju su sami izabrali, dali joj povjerenje i koja im podnosi redovita godišnja izvješća. I tu mogu postojati mnoge nepravilnosti. Upravno vijeće uopće ne može ili ne mora imati saznanja o radu dekana. Upravno vijeće je nadzorno tijelo u odnosu na dekana, ono ne može samo raditi poslove, stoga odnos dekana i upravnog vijeća mora počivati na velikoj dozi međusobnog povjerenja. To je izvrstan prostor za malverzacije dekana, koji mogu zlorabiti povjerenje koje im je ukazano. Bilo bi nužno zahtijevati aktivniju ulogu članova upravnog vijeća. Prije svega, trebalo bi u upravna vijeća postavljati ljude iz sustava visokog obrazovanja koji su upoznati sa svim specifičnostima sustava. Nadalje, potrebno je jasnije definirati i propisati obveze članova upravnog vijeća da dolaze na sjednice, pripremaju se i sudjeluju u radu sjednica te zahtijevati njihovu aktivniju ulogu u nadzoru nad radom dekana. Jedan od mogućih načina poboljšanja rada upravnih vijeća je i obveza detaljnijeg propisivanja i omogućavanja kontakata između upravnog vijeća i zaposlenika (Romić, 2015.).

3.3. Financiranje i nadzor

Javna sveučilišta, veleučilišta i visoke škole financiraju se iz državnog proračuna uzimajući u obzir utvrđene kapacitete pojedinoga visokog učilišta, cijenu pojedinih studija te ocjenu o njihovoj kvaliteti. Sredstva iz državnog proračuna namijenjena sveučilištima, veleučilištima i visokim školama doznaju se korisnicima u ukupnom iznosu, a korisnici ih

svojim proračunom raspoređuju za pojedine namjene, sukladno statutu i drugim općim aktima. Proračun sveučilišta donosi senat na prijedlog rektora, a proračun veleučilišta i visoke škole stručno vijeće na prijedlog dekana. Uz suglasnost ugovornih strana dio djelatnosti javnih sveučilišta može se financirati i sukladno posebnim ugovorima sklopljenima između Ministarstva i javnih sveučilišta (čl. 109. st. 1, 3, i 6 ZZDVO).

U članku 113. ZZDVO-a zakonodavac je propisao da upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija provodi Ministarstvo na način koji ne narušava autonomiju sveučilišta i ne ometa redoviti rad visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija. Na temelju rezultata nadzora Ministarstvo može obustaviti izvršenje nezakonitih odluka i radnji visokih učilišta i znanstvenih organizacija.

4. MUZEJI

Zakonom o muzejima (Narodne novine, broj 110/15, u daljnjem tekstu: ZOM) uređuje se muzejska djelatnost koja je od interesa za Republiku Hrvatsku te se obavlja kao javna služba.

Javne muzeje i galerije mogu osnovati Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine, dok privatne muzeje i galerije mogu osnovati druge pravne i fizičke osobe (čl. 15. st. 1. i 2. ZOM).

4.1. Ustrojstvo i upravljanje

Ustrojstvo i upravljanje muzejima i galerijama te muzejima, galerijama i zbirkama unutar pravnih osoba uređuje se statutima i/ili drugim općim aktima muzeja i galerija, odnosno općim aktima pravnih osoba u čijem su sastavu, a u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju (čl. 22. ZOM).

Propisano je člankom 23. ZOM-a da su tijela javnog muzeja i galerije muzejsko vijeće, ravnatelj i stručno vijeće, osim ako navedenim zakonom nije drugačije određeno. Privatni muzeji i galerije imaju tijela propisana posebnim zakonom te stručno vijeće sukladno odredbama ZOM-a.

4.1.1. Muzejsko vijeće

Javni muzej i galerija s više od pet zaposlenih ima muzejsko vijeće. Muzejsko vijeće ima pet ili sedam članova, od kojih većinu imenuje osnivač iz redova istaknutih kulturnih, javnih i znanstvenih djelatnika, najmanje jednog bira stručno vijeće, a ako ono nije osnovano, stručno muzejsko osoblje iz svojih redova, te jednog člana biraju svi radnici sukladno Zakonu o radu. Broj članova muzejskog vijeća, način njihova izbora, mandat, donošenje odluka i druga pitanja u vezi s radom muzejskog vijeća uređuju se aktom o osnivanju i statutom javnog muzeja i galerije (čl. 24 ZOM).

Sukladno članku 25. ZOM-a muzejsko vijeće:

- donosi programe rada i razvoja javnog muzeja i galerije na prijedlog ravnatelja i uz pribavljeno mišljenje stručnog vijeća, a ako ono nije osnovano, uz mišljenje stručnog muzejskog osoblja, te nadzire njihovo izvršavanje
- usvaja financijski plan i godišnji obračun te izvješće o izvršenju programa rada i razvoja javnog muzeja i galerije
- donosi statut uz prethodnu suglasnost osnivača, odnosno osnivača s većinskim udjelom
- donosi druge opće akte javnog muzeja i galerije sukladno statutu
- obavlja druge poslove određene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

4.1.2. Ravnatelj

Člankom 26. ZOM-a uređeno je da javnim muzejom i galerijom upravlja ravnatelj.

Ravnatelj obavlja slijedeće dužnosti:

- organizira i vodi rad i poslovanje javnog muzeja i galerije
- predlaže program rada i razvoja
- vodi i odgovara za stručni rad javnog muzeja i galerije
- predstavlja i zastupa javni muzej i galeriju u pravnom prometu i pred tijelima državne vlasti
- obavlja druge poslove predviđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Ako javni muzej i galerija nema muzejsko vijeće, ravnatelj obavlja i sljedeće poslove:

- donosi programe rada i razvoja javnog muzeja i galerije uz pribavljeno mišljenje stručnog vijeća, a ako ono nije osnovano, uz mišljenje stručnog muzejskog osoblja
- usvaja financijski plan i godišnji obračun te izvješće o izvršenju programa rada i razvoja javnog muzeja i galerije
- donosi statut uz prethodnu suglasnost osnivača, odnosno osnivača s većinskim udjelom
- donosi druge opće akte javnog muzeja i galerije sukladno statutu.

Ravnatelja javnog muzeja i galerije kojima je osnivač Republika Hrvatska imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu. Ako je Republika Hrvatska suosnivač javnog muzeja i galerije, ravnatelja imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu uz prethodno pribavljeno mišljenje suosnivača. Javni natječaj za imenovanje ravnatelja javnog muzeja i galerije raspisuje i provodi javni muzej i galerija. Ne raspíše li javni muzej i galerija javni natječaj za imenovanje ravnatelja u propisanom roku, natječaj će raspisati osnivač. Ravnatelj javnog muzeja i galerije imenuje se na četiri godine i može biti ponovno imenovan (čl. 27. st. 1. ZOM). Ravnateljem javnog muzeja i galerije može biti imenovana osoba koja ima završen sveučilišni diplomski studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij, pet godina rada u muzejskoj djelatnosti ili deset godina rada u kulturi, znanosti ili drugom odgovarajućem području vezanom uz djelatnost muzeja i galerije, odlikuje se stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima te ispunjava druge uvjete utvrđene statutom. Ravnatelj javnog muzeja i galerije imenuje se na temelju predloženog četverogodišnjeg programa rada (čl. 28. st. 1. ZOM).

4.1.3. Stručno i muzejsko vijeće

Sukladno članku 29. ZOM-a muzeji i galerija imaju stručno vijeće od najmanje triju članova koje, sukladno statutu muzeja i galerije, čini stručno muzejsko osoblje iz članka 38. stavaka 1., 2. i 3. citiranog Zakona⁷ i ravnatelj muzeja i galerije, odnosno druga osoba koja vodi poslovanje privatnog muzeja i galerije prema posebnom zakonu. Stručno vijeće razmatra i daje mišljenja o stručnim i drugim pitanjima rada i razvitka muzeja i galerije, predlaže način organiziranja i vođenja stručnog rada, plan i program rada muzeja i galerije te obavlja i druge poslove određene aktom o osnivanju, statutom muzeja i galerije ili drugim općim aktom.

⁷ Čl. 38. st. 1., 2. i 3. Zakona o muzejima (NN br. 110/15): (1) *Stručna muzejska zvanja u muzejskoj struci jesu kustos, viši kustos i muzejski savjetnik.*

(2) *Stručne poslove u muzeju i galeriji te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe obavljaju muzejski pedagog, viši muzejski pedagog, muzejski pedagog savjetnik, dokumentarist, viši dokumentarist, dokumentarist savjetnik, informatičar, viši informatičar, informatičar savjetnik, restaurator, viši restaurator, restaurator savjetnik, voditelj marketinga, viši voditelj marketinga, savjetnik za marketing, voditelj odnosa s javnošću, viši voditelj odnosa s javnošću, savjetnik za odnose s javnošću.*

(3) *Stručne poslove u muzeju i galeriji te muzeju, galeriji i zbirci unutar pravne osobe obavljaju i diplomirani knjižničar, viši knjižničar, knjižničarski savjetnik, arhivist, viši arhivist, arhivski savjetnik, kao i drugi stručnjaci ovisno o potrebama muzeja i galerije te muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe.*

Muzej, galerija i zbirka unutar pravne osobe ima voditelja i muzejsko vijeće. Muzejsko vijeće sastavljeno je od zaposlenika muzeja, galerije i zbirke te pravne osobe u čijem je sastavu muzej, galerija i zbirka, a način njegova osnivanja utvrđuje se općim aktom pravne osobe u čijem je sastavu. Voditelj muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe član je muzejskog vijeća. Sastav, zadaće i način rada muzejskog vijeća pobliže se uređuju pravilnikom o radu muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe, a donosi ga voditelj muzeja, galerije i zbirke. Voditelj muzeja, galerije i zbirke unutar pravne osobe mora ispunjavati iste uvjete kao i ravnatelj muzeja, a imenuje ga i razrješuje tijelo upravljanja pravne osobe u sastavu koje je muzej, galerija i zbirka (čl. 30. ZOM).

4.2. Nadzor nad radom

Stručni nadzor nad radom muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba, kao i nad zaštitom muzejske građe i muzejske dokumentacije, obavljaju matični muzeji, a stručni nadzor nad radom matičnih muzeja i zaštitom njihove muzejske građe i muzejske dokumentacije ministarstvo nadležno za poslove kulture (čl. 33. st 1. ZOM).

Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba kojima je osnivač ili suosnivač Republika Hrvatska obavlja ministarstvo nadležno za poslove kulture. Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata muzeja i galerija te muzeja, galerija i zbirka unutar pravnih osoba kojima su osnivači županije, Grad Zagreb, gradovi i općine te druge pravne i fizičke osobe obavljaju uredi državne uprave na području kojih je njihovo sjedište, odnosno ured nadležan za kulturu Grada Zagreba (čl. 34. ZOM).

Inspekcijski nadzor nad muzejskom građom i muzejskom dokumentacijom koja se štiti kao kulturno dobro, prema članku 8. stavku 1. ZOM-a⁸, obavljaju inspektori zaštite kulturnih dobara sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i na temelju njega donesenih propisa (čl. 36. ZOM).

⁸ Čl. 8. st. 1. Zakona o muzejima (NN br. 110/15): *(1) Muzejska građa i muzejska dokumentacija štite se kao kulturno dobro i na njih se primjenjuju propisi o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.*

5. USTANOVE SOCIJALNE SKRBI

Socijalna skrb je veoma širok pojam, no zakonodavac u čl. 3. Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, broj 157/13, 152/14 i 99/15; u daljnjem tekstu: ZSS) definira socijalnu skrb kao organiziranu djelatnost od javnog interesa za Republiku Hrvatsku čiji je cilj pružanje pomoći socijalno ugroženim osobama, kao i osobama u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, koja uključuje prevenciju, promicanje promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obitelji i skupinama, u svrhu unapređenja kvalitete života i osnaživanja korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njihovog aktivnog uključivanja u društvo.

Djelatnost socijalne skrbi obavljaju ustanove socijalne skrbi, uredi državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, udruge, vjerske zajednice, druge pravne osobe, obrtnici i druge fizičke osobe koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, pod uvjetima i na način propisan ZSS-om, posebnim zakonima i provedbenim propisima. Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) nadzire obavljanje djelatnosti socijalne skrbi, a u provođenju ovoga zakona ima i druge propisane ovlasti. Djelatnost ustanova socijalne skrbi obavlja se kao javna služba, ako ZSS-om nije drugačije određeno (čl. 6. ZSS).

Ustanove socijalne skrbi prema čl. 124. ZSS-a su:

1. centar za socijalnu skrb
2. dom socijalne skrbi
3. centar za pružanje usluga u zajednici
4. centar za pomoć u kući.

5.1. Centar za socijalnu skrb

Centar za socijalnu skrb je javna ustanova, a osniva ga Republika Hrvatska rješenjem Ministarstva za područje jedne ili više općina ili gradova na području iste županije, odnosno za područje Grada Zagreba. Centar za socijalnu skrb može imati jednu ili više podružnica (čl. 126. ZSS).

Centar za socijalnu skrb na temelju javnih ovlasti, između ostalog:

- rješava u prvom stupnju u upravnom području socijalne skrbi, obiteljskopravne i kaznenopravne zaštite i drugim pravima u skladu s odredbama ZSS-a i posebnih propisa
- provodi izvršenja rješenja
- vodi propisane očevidnike
- izdaje uvjerenja i druge potvrde
- daje podatke o obiteljskim prilikama, te mišljenja i prijedloge u sudskim postupcima koji se odnose na obiteljskopravnu i kaznenopravnu zaštitu
- daje podatke i mišljenja prilikom odlučivanja o odobravanju pogodnosti izlaska zatvorenika iz penalne ustanove sukladno posebnom propisu kojim se uređuje izvršavanje kazne zatvora
- sudjeluje kao stranka ili umješlač pred sudom i drugim državnim tijelima kada se radi o zaštiti osobnih interesa djece i drugih članova obitelji koji se ne mogu brinuti sami o sebi ni o svojim pravima i interesima
- izdaje dozvole za obavljanje udomiteljstva i obavlja nadzor nad udomiteljskim obiteljima te vodi evidenciju o izdanim dozvolama, registar udomiteljskih obitelji i registar smještenih korisnika
- provodi odgojne mjere nad djecom s problemima u ponašanju
- provodi posredovanje u postupku razvoda braka (čl. 127. ZSS).

5.1.1. Upravno vijeće centra za socijalnu skrb

Sukladno čl. 131. ZSS-a centrom za socijalnu skrb upravlja upravno vijeće koje se imenuje na mandat od četiri godine. Upravno vijeće obavlja poslove u skladu s odredbama Zakona o ustanovama i statuta, a čine ga tri predstavnika osnivača, jedan predstavnik radnika zaposlen u centru za socijalnu skrb i jedan predstavnik jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno Grada Zagreba. Predstavnici osnivača i predstavnik jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno Grada Zagreba, za čije područje se osniva centar za socijalnu skrb, moraju imati završen najmanje preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij i radni staž na poslovima u djelatnosti socijalne skrbi, iznimno u drugoj društvenoj ili humanističkoj djelatnosti. Predstavnike

osnivača u upravno vijeće imenuje ministar nadležan za poslove socijalne skrbi. Predstavnik jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno predstavnika Grada Zagreba, imenuje ministar nadležan za poslove socijalne skrbi na prijedlog jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno Grada Zagreba. Člana upravnog vijeća, predstavnika radnika zaposlenih u centru za socijalnu skrb, na mandat od četiri godine imenuje radničko vijeće, a ako ono nije utemeljeno, predstavnika radnika biraju radnici na slobodnim i neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, sukladno posebnom propisu. Predsjednika i zamjenika predsjednika upravnog vijeća biraju članovi upravnog vijeća između predstavnika osnivača. Upravno vijeće donosi poslovnik o radu kojim se utvrđuje način rada. Upravno vijeće odluke donosi većinom glasova od ukupnog broja članova. Ovlasti članova upravnog vijeća te druga pitanja rada upravnog vijeća osnivač utvrđuje aktom o osnivanju, odnosno statutom centra za socijalnu skrb u skladu sa zakonom. Upravno vijeće centra za socijalnu skrb dužno je 90 dana prije isteka mandata obavijestiti osnivača o isteku mandata člana upravnog vijeća. Član upravnog vijeća može biti razriješen i prije isteka mandata. Odluku o razrješenju člana upravnog vijeća, predstavnika osnivača, donosi ministar nadležan za poslove socijalne skrbi, a odluku o razrješenju predstavnika jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno Grada Zagreba u upravnom vijeću donosi ministar nadležan za poslove socijalne skrbi, na prijedlog jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno Grada Zagreba. Odlukom o razrješenju člana upravnog vijeća, predstavnika osnivača imenuje se novi član upravnog vijeća kojemu mandat traje do isteka mandata razriješenog člana upravnog vijeća. Odlukom o razrješenju člana upravnog vijeća predstavnika jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno predstavnika Grada Zagreba, za čije područje se osniva centar za socijalnu skrb na prijedlog jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno Grada Zagreba, imenuje se novi član upravnog vijeća kojemu mandat traje do isteka mandata razriješenog člana upravnog vijeća. Naknadu za rad članova upravnog vijeća centra za socijalnu skrb odlukom utvrđuje osnivač ako za tu namjenu centar za socijalnu skrb ima osigurana sredstva.

5.1.2. Ravnatelj centra za socijalnu skrb

Prema čl. 132. ZSS-a ravnatelj organizira i vodi poslovanje i stručni rad centra za socijalnu skrb, predstavlja i zastupa centar za socijalnu skrb i odgovoran je za zakonitost rada centra za socijalnu skrb. Ovlasti ravnatelja centra za socijalnu skrb utvrđene su zakonom,

aktom o osnivanju i statutom centra za socijalnu skrb. Mandat ravnatelja traje četiri godine, a ista osoba može biti ponovno imenovana za ravnatelja.

Naravno, za ravnatelja centra za socijalnu skrb ne može biti imenovan bilo tko, stoga je zakonodavac u čl. 133. ZSS-a precizirao koje uvjete mora ispunjavati budući ravnatelj. Dakle, za ravnatelja centra za socijalnu skrb može biti imenovan hrvatski državljanin koji ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij socijalnog rada, socijalne politike, prava, psihologije, socijalne pedagogije ili edukacijske rehabilitacije, najmanje pet godina radnog staža na stručnim poslovima u propisanom akademskom zvanju i akademskom stupnju u djelatnosti socijalne skrbi i položen stručni ispit te u odnosu na kojeg ne postoji zapreka iz članka 213. stavka 1. ZSS-a⁹. Ravnatelja centra za socijalnu skrb imenuje upravno vijeće na temelju javnog natječaja, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi. Kandidat za ravnatelja koji je član upravnog vijeća ne može sudjelovati u raspravi i donošenju odluke o prijedlogu da se njega imenuje za ravnatelja centra za socijalnu skrb.

Osoba imenovana za ravnatelja centra sklapa s upravnim vijećem ugovor o radu u punom radnom vremenu na vrijeme od četiri godine. Ako osoba imenovana za ravnatelja ima ugovor o radu u centru za socijalnu skrb na neodređeno vrijeme, na njezin zahtjev prava i

⁹ Čl. 213. st. 1. Zakona o socijalnoj skrbi (NN br. 157/13, 152/14 i 99/15): *(1) Ne može se primiti u radni odnos kao radnik u djelatnosti socijalne skrbi niti poslove u djelatnosti socijalne skrbi može obavljati osoba:*

- *koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, kaznenih djela protiv života i tijela, kaznenih djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda, kaznenih djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja, kaznenih djela protiv osobne slobode, kaznenih djela protiv časti i ugleda, kaznenih djela protiv spolne slobode, kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanje djeteta, kaznenih djela protiv braka, obitelji i djece, kaznenih djela protiv zdravlja ljudi, kaznenih djela protiv imovine, kaznenih djela protiv gospodarstva, kaznenih djela krivotvorenja, kaznenih djela protiv službene dužnosti, kaznenih djela protiv javnog reda, odnosno kaznenih djela protiv Republike Hrvatske iz Kaznenog zakona*
- *koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela protiv života i tijela, kaznenih djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, kaznenih djela protiv Republike Hrvatske, kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa, kaznenih djela protiv časti i ugleda, kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži, kaznenih djela protiv imovine, kaznenih djela protiv zdravlja ljudi, kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja, kaznenih djela protiv vjerodostojnosti isprava, kaznenih djela protiv javnog reda, kaznenih djela protiv službene dužnosti iz Kaznenog zakona (NN br. 110/9., 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11)*
- *kojoj je pravomoćno izrečena prekršajno pravna sankcija za nasilje u obitelji*
- *protiv koje se vodi postupak pred nadležnim sudom za kazneno djelo spolnog zlostavljanja i iskorištavanje djeteta.*

obveze iz radnog odnosa mirovat će do prestanka mandata, a najdulje za vrijeme trajanja dvaju uzastopnih mandata. Osobi koja je imenovana za ravnatelja, istekom mandata, ako ne bude ponovno imenovana ravnateljem, centar za socijalnu skrb dužan je ponuditi sklapanje ugovora o radu za poslove za koje ispunjava uvjete (čl. 134. st. 1., 2., i 5. ZSS).

Upravno vijeće dužno je razriješiti ravnatelja centra za socijalnu skrb i prije isteka mandata za koji je izabran, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi, što je propisano u čl. 136. ZSS-a, ako:

- ravnatelj to osobno zahtijeva
- nastane neki od razloga koji po posebnim propisima ili propisima kojima se uređuju radni odnosi dovode do prestanka ugovora o radu
- je nastupila zapreka iz članka 213. stavka 1. ovoga Zakona
- ravnatelj bez opravdanog razloga ne provodi program rada koji je donijelo upravno vijeće
- ravnatelj u svojem radu krši propise i opće akte centra za socijalnu skrb, neopravdano ne izvršava odluke upravnog vijeća ili postupa u suprotnosti s njima
- ravnatelj nesavjesnim ili nepravilnim radom prouzroči centru za socijalnu skrb veću štetu, zanemaruje ili nemarno obavlja svoju dužnost tako da su nastale ili mogu nastati veće smetnje u obavljanju djelatnosti
- je upravnim nadzorom ustanovljena teža povreda propisa i općih akata centra za socijalnu skrb ili su utvrđene veće nepravilnosti u radu ravnatelja.

Upravno vijeće mora prije donošenja odluke o razrješenju obavijestiti ravnatelja o razlozima za razrješenje i dati mu mogućnost da se o njima pisano izjasni.

U slučaju razrješenja ravnatelja centra za socijalnu skrb prije isteka mandata ili u slučaju da se na natječaj za ravnatelja nitko ne prijavi ili nitko od prijavljenih kandidata ne bude izabran, do imenovanja ravnatelja na temelju ponovljenog natječaja imenovat će se vršitelj dužnosti ravnatelja, najduže do godinu dana (čl. 137. st. 1. ZSS).

5.1.3. Stručno vijeće centra za socijalnu skrb

Sukladno čl. 138. ZSS-a centar za socijalnu skrb ima stručno vijeće. Stručno vijeće donosi Poslovnik o radu kojim se uređuje način rada stručnog vijeća. Stručno vijeće čine svi stručni radnici centra za socijalnu skrb.

Stručno vijeće raspravlja i ravnatelju daje mišljenje i prijedloge o:

- stručnim pitanjima koja se odnose na djelatnost centra za socijalnu skrb utvrđenu zakonom i drugim propisima
- ustroju centra za socijalnu skrb i podružnice
- najsloženijim stručnim pitanjima vezanim za ostvarivanje prava i drugih djelatnosti centra za socijalnu skrb
- godišnjem planu i programu rada centra za socijalnu skrb
- potrebi stručnog usavršavanja
- drugim pitanjima utvrđenim statutom centra za socijalnu skrb.

Centar za socijalnu skrb je možda najvažnija i građanima najpoznatija ustanova socijalne skrbi, stoga je obrađen detaljnije kao i njegova tijela. Dakako, za obavljanje djelatnosti socijalne skrbi važni su i dom socijalne skrbi i centar za pružanje usluga u zajednici kojima upravlja upravno vijeće, vodi ih ravnatelj, a o stručnim i inim pitanjima raspravlja te donosi poslovnik stručno vijeće što je sve regulirano odredbama članaka 149. – 163. ZSS-a. Zadnja, ali ne manje važna ustanova socijalne skrbi je centar za pomoć u kući kojim upravlja i kojega vodi ravnatelj.

5.2. Nadzor

Nadzor nad radom centra za socijalnu skrb, doma socijalne skrbi, centra za pomoć u kući, centra za pružanje usluga u zajednici, ureda državne uprave u županiji, odnosno nadležnog ureda Grada Zagreba, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, vjerske zajednice, udruge i drugog pružatelja usluga u djelatnosti socijalne skrbi prema čl. 220. st. 1. ZSS-a, obuhvaća:

- unutarnji nadzor

- inspekcijski nadzor
- upravni nadzor.

Unutarnji nadzor ustanova socijalne skrbi provodi nad zakonitošću rada, stručnim radom i kvalitetom pružanja socijalnih usluga, a provodi se na temelju općeg akta ustanove.

Inspekcijski nadzor provodi se nad primjenom i izvršavanjem zakona, drugih propisa te općih i pojedinačnih akata, nad stručnim radom doma socijalne skrbi, centra za pružanje usluga u zajednici, centra za pomoć u kući te druge pravne osobe ili fizičke osobe koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi sukladno ovome Zakonu i posebnom propisu, a provode ga inspektori socijalne skrbi i viši inspektori socijalne skrbi zaposlenici Ministarstva (čl. 223. st. 1. i 2. ZZS). Inspekcijski nadzor provodi se kao redovni, izvanredni i kontrolni (čl. 226. st. 1. ZZS).

Upravni nadzor provode ovlašteni državni službenici, a u provedbi upravnog nadzora nadzire se osobito:

1. zakonitost rada i postupanja
2. rješavanje u upravnim stvarima
3. djelotvornost, ekonomičnost i svrhovitost rada u obavljanju poslova državne uprave
4. svrhovitost unutarnjeg ustrojstva i osposobljenost službenika i namještenika za obavljanje poslova državne uprave te
5. odnos službenika i namještenika prema građanima i drugim strankama (čl. 241. ZSS).

Upravni nadzor provodi se kao redovni, izvanredni i kontrolni (čl. 244. st. 1. ZSS).

6. ZAKLJUČAK

Ustanove imaju važnu ulogu općenito u društvu. Svojim djelovanjem ustanove doprinose potrebama građana te ih ispunjavaju. S obzirom da je njihov rada javan, građani imaju uvid u statut, druge opće akte i sam rad ustanova te mogu pravilno i pravodobno iskoristiti svoja zakonska prava.

Kad se uzmu u obzir općenito ustanove i njihovo upravljanje te se usporede sa ustanovama iz ovog završnog rada, odnosno sa sveučilištem, veleučilištem i visokom školom, muzejem te ustanovama socijalne skrbi, točnije centrom za socijalnu skrb, vidimo da se glavna tijela koja upravljaju nekom ustanovom, ubiti svode na glavna tri iz ZU-a. Znači, ustanovom upravljaju upravno vijeće, ravnatelj i stručno vijeće. Ovisno o ustanovi, imaju i druge nazive, ali se njihova funkcija ne razlikuje. Razlikuju se područja rada i detalji koji su navedeni u statutu ustanove i posebnom pravnom propisu.

Naravno da rad ustanova mora biti pod određenim nadzorom. Tako postoje generalno tri vrste nadzora, kao što je navedeno ranije u radu, a to su nadzor zakonitosti rada, nadzor financijskog poslovanja i nadzor stručnog rada. Smatram da su ti nadzori neophodni te svakako dovode do poboljšanog rada ustanova, a ujedno ulijevaju i dodatno povjerenje građana.

Zaključno, upravljanje ustanovama nije ni malo lako, ni jednostavno. Zakonodavac se trudi regulirati djelatnosti ustanova donoseći *lex generalis* i *lex specialis*. Naravno, ustanova svoju djelatnost regulira donošenjem statuta i drugih općih akte koji su neophodni za njezino djelovanje. Odgovornost je velika prema državi, prema građanima, prema sebi. A onaj tko je odgovoran za zakonitost rada ustanove je samo jedna osoba – ravnatelj.

Wizolimo Bulić

LITERATURA

1. prof. dr. Dragan Medvedović: *Pojam i glavna obilježja ustanova u: Zakon o ustanovama*, Informator, Zagreb, 1995.
2. dr. sc. Rajko Alen, *Upravljanje ustanovama čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave*, objavljeno u Hrvatskoj pravnoj reviji, srpanj/kolovoz 2010.
3. univ. spec. admin. publ. Romić Danijela, *Upravno vijeće ustanove*, Informator, Zagreb, 2015.

PRAVNI IZVORI

1. Zakon o ustanovama, Narodne novine, broj 76/93, 29/97, 47/99, 35/08
2. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Narodne novine, broj 123/03, 105/04, 174/04, 2/2007, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, i 139/13
3. Zakonom o muzejima, Narodne novine, broj 110/15
4. Zakona o socijalnoj skrbi, Narodne novine, broj 157/13, 152/14 i 99/15
5. Uredba o osnivanju Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću, Narodne novine, broj 75/06
6. Uredba o izmjeni i dopuni Uredbe o osnivanju Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću, Narodne novine, broj 57/07
7. Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o osnivanju Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću, Narodne novine, broj 119/13
8. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-4792/2005, *Odluka* od 13.09.2007. g.
9. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-3723/2004, *Odluka* od 01.06.2001. g.
10. Vrhovni sud Republike Hrvatske, Revr-278/2006-2, *Presuda* od 17.05.2007. g.
11. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III-1604/2014, *Odluka* od 28.10.2015. g.
12. Upravni sud u Rijeci, 2 UsI-850/13-7, *Presuda* od 13.02.2014. g.